

Digitalizarea patrimoniului scris – o prioritate națională

În procesul dezvoltării societății, bibliotecile au ocupat întotdeauna un rol important. Efectuând o trecere în revistă referitor la istoria dezvoltării bibliotecilor, observăm că ele au apărut pe lângă curțile regale și templele luxoase, fiind un simbol al recunoașterii sociale. Un regat era deosebit de apreciat pentru colecțiile documentare deținute, precum și pentru nivelul intelectual al cărturarilor.

Foarte des documentul scris era considerat sacru, iar bibliotecarul era situat alături de oamenii de știință ai vremii. Perioada medievală a fost caracterizată prin dezvoltarea cărturării bisericești, bibliotecile fiind edificate pe lângă mănăstiri. Copiștii au fost acele persoane, care au copiat manuscrisele, astfel salvându-le de la pieire. Odată cu apariția universităților, marile biblioteci sunt recunoscute ca instituție fundamentală a societății.

Accesul aproape nelimitat la carte apare odată cu dezvoltarea tiparului. Acest fenomen a dus și la creșterea numărului de biblioteci. Apar biblioteci publice și speciale. Astfel se deschide accesul la știință, cultură și educație. Bibliotecile naționale încep să îndeplinească funcția patrimonială. Secolul XXI aduce schimbări majore, impunând într-un scurt timp o criză majoră. Scade brusc numărul de utilizatori, care a dus la descreșterea considerabilă a numărului de împrumuturi. S-a schimbat accesul de la document spre informații. Bibliotecile se asociază în consorții pentru a oferi utilizatorilor acces nelimitat la informație. Acest deziderat nu poate fi realizat fără colaborări și parteneriate eficiente.

Într-un context marcat de explozia numerică a informației, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, la sfârșitul anilor '90 ai secolului XX, a conștientizat că este responsabilă de conservarea și valorificarea patrimoniului cultural scris al țării și oferirea accesului tuturor utilizatorilor la aceste colecții.

Echipa de creație: regretatul Alexe

Elena PINTILEI,
director general al BNRM

Abstract:

In the context marked by the explosion of numerical data at the end of 1990th, the National Library of the Republic of Moldova took the responsibility for conservation and enhancement of written national cultural heritage and offering the access to its collections for all users.

In 2005 the NLRM became a full member of CENL and joined the program of the European Digital Library, creating the National Digital Library of Moldova. Since then, the NDLM can be accessed through the web portal of The European Library.

In 2008 NLRM started the project Moldavica that subsequently was fully supported by the CENL. This project should be realized only via cooperation. The partners of the NLRM: libraries, museums, National Archive, all participants of the National Digital Program „Memory of Moldova” must work together on the completion of this database with the digital copies of examples of national cultural heritage that they dispose.

All institutions – members of the project should unite around the idea of „Acces”. When it comes to our common cultural heritage, it couldn't be a bigger and more urgent challenge than to make all possible for ensuring the access of future generations to this heritage. Digitization of the written heritage should become a national priority.

Rău (coordonator), colaboratorii BNRM și specialiștii de la instituțiile naționale deținătoare de documente și colecții patrimoniale au elaborat Programul Național „Memoria Moldovei”, ulterior aprobat de Comitetul Național „Memoria Moldovei”. Între anii 2002-2003 apar primele copii digitalizate în cadrul BNRM.

În luna martie 2006, Comisia Europeană a lansat Planul său de edificare a Bibliotecii Numerice Europene. Esența acestui proiect rezidă în digitalizarea de către bibliotecile naționale a țărilor europene, a moștenirii culturale scrise și asigurarea accesului la aceste comori spirituale în mediul Internet prin crearea unui serviciu web comun, constituindu-se o bibliotecă numerică paneuropeană.

Dat fiind faptul că Biblioteca Națională a Republicii Moldova în 2005 a fost acceptată ca membru cu drepturi depline al Fundației Conferinței Bibliotecilor Naționale Europene, ea a aderat la proiectul Bibliotecii Numerice Europene. S-a propus că Biblioteca Națională a Republicii Moldova să creeze Biblioteca Națională Numerică a Moldovei.

Biblioteca Națională Numerică a fost constituită ca un portal de acces, prin serviciul web al Bibliotecii Numerice Europene.

În anul 2008 BNRM inițiază proiectul BND „Moldavica”, care ulterior a fost sprijinit de Fundația Conferința Bibliotecilor Naționale Europene (CENL).

În anii 2008-2009 BNRM a participat la proiectul FUMAGABA, organizat de CENL. În cadrul acestui proiect BNRM a beneficiat de 12. 500 de euro alocați de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, pentru integrare în Biblioteca Europeană. În această perioadă BNRM

procură un scanner performant (ATIZ) și un server pentru arhivarea copiilor digitale. Și astăzi echipa de colaboratori din cadrul BND continuă lucrările de digitalizare a documentelor patrimoniale din colecțiile BNRM. Aceste copii pot fi vizualizate și consultate pe site-ul www.moldavica.bnrm.md.

După cum am menționat, proiectul dat urmează să fie realizat prin cooperare. Partenerii BNRM, bibliotecile, muzeele și Arhiva Națională, participante la Programul Național „Memoria Moldovei” colaborează în vederea completării BND cu copiile digitale ale patrimoniului pe care îl au în gestiune.

Având rolul de lider în Sistemul Național de Biblioteci, BNRM este conștientă că patrimoniul național scris în continuare trebuie identificat, conservat și valorificat.

Astăzi constatăm că ceea ce a fost inclus în Registrul „Memoria Moldovei” este un bun al țării. Împreună trebuie să căutăm soluții pentru:

- Protejarea acestui patrimoniu, care a fost și este cultura noastră scrisă;
- Asigurarea că această moștenire va fi partajată cât este posibil;
- Identificarea fondurilor, inclusiv publice, pentru realizarea conceptului BND.

Instituțiile parte componentă a Programului „Memoria Moldovei” trebuie să se unească în jurul noțiunii „Acces”. Când este vorba de patrimoniul nostru comun, nu poate exista o provocare mai mare și mai urgentă, decât aceea de a asigura accesul generațiilor viitoare la acest patrimoniu. Digitalizarea patrimoniului scris trebuie să devină o prioritate națională.